

ЗНАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ФАКТОР ВИРОБНИЦТВА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Відповідно до ГКУ, підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [2]. Прибуток є основним фінансовим джерелом нагромадження (розширення виробництва), модернізації технології, стимулювання та соціального розвитку колективу будь-якого підприємства. Головною метою підприємницької діяльності є максимізація прибутку. Для того, щоб максимізувати прибуток, підприємство повинно оптимізувати процес виробництва. Оптимальне та раціональне використання усіх факторів виробництва може збільшити масштаби виробництва, покращити якість виготовленої продукції та збільшити отримуваний прибуток.

Фактори виробництва являють собою ресурси, які підприємство використовує для виготовлення товарів і надання послуг. Класичними факторами виробництва є праця, земля, капітал та підприємницький хист. Умовно, фактори виробництва поділяються на матеріальні та людські. До матеріальних факторів відносяться земля та капітал, а до людських – праця та підприємливість. Земля – це природні ресурси, які люди використовують для виготовлення матеріальних благ. Це можуть бути корисні копалини, газ та нафта, земельні ділянки, повітря та вода. Капітал являє собою товари тривалого використання, які виготовлені для виробництва інших матеріальних благ. До капіталу відносяться верстати, комп'ютери та інструменти, тобто майно фірми. Праця – це сукупність фізичних і розумових здібностей, професійних навичок, які використовуються для створення матеріальних та духовних благ. До праці відносять кваліфікованих та некваліфікованих робітників. Підприємливість – практична кмітливість, здатність організувати підприємницьку діяльність, ініціативність задля отримання прибутку з найменшими витратами.

В даний момент ми живемо в новому суспільстві, яке прийнято називати постіндустріальним, тобто суспільстві побудованому на знаннях. Спираючись на думку А.А. Чухно, інформація та знання – це новий фактор виробництва, який притаманний постіндустріальному суспільству. Цей фактор в сучасній економіці стоїть поряд з традиційними факторами виробництва [4, с. 10]. Знання та інформація є нероздільними, тому що інформація без знань втрачає сенс, а знання не можуть існувати поза системою інформації.

Такі автори як О.М. Свінцов, Г.І. Башнянин, Т.В. Панчишин зазначають, що знання як фактор виробництва є основним рушієм економічного розвитку, чинником формування економічної безпеки держави [3]. На відміну від класичних факторів виробництва, знання є невичерпним ресурсом. Чим більше цей фактор використовується на виробництві, тим ніяк не знаменується його обмеженість під час використання.

За словами Л.О. Біленко, знання як фактор виробництва та ключова продуктивна сила нової економіки, що формується, нині перебуває в стані дослідження [1]. Знання та інформація – це великий потенціал, який допомагає підприємству приймати правильні рішення через носіїв, під якими розуміємо персонал підприємства. Цей фактор сприяє більш ґрунтовному оцінюванню продуктивності праці та витрат ресурсів за різних способів виробництва. Оперуючи цими даними, можна обрати найбільш раціональну/оптимальну технологію, яка буде водночас економічно ефективною.

В сьогоdnішньому світі настільки багато інформації, що людина не в змозі в повному обсязі нею оперувати. Тому, людина, яка володіє великим запасом інформації та знаннями стає найбільш цінною для підприємства. Знання є компактним та швидкодоступним фактором виробництва, що передбачає їх глобальний аспект.

Отже, фактори виробництва – це ресурси необхідні для виробництва товарів або послуг. Фундаменталізм ролі ресурсів у процесах забезпечення функціонування підприємства проявляється в тому, що оптимальне поєднання цих ресурсів формує прибуток. До основних факторів виробництва належить праця, земля, капітал та підприємницький хист. В постіндустріальному суспільстві знання та інформацію можна віднести до чотирьох основних факторів виробництва, тому що вони допомагають підприємству приймати правильні рішення, які є економічно ефективними в часи інформаційного та технічного прогресу.

Список використаних джерел:

1. Біленко Л.О. Особливості економіко-математичного моделювання сталого розвитку. Економіка та держава. 2018. № 4. С. 66-69.
2. Господарський кодекс України.
3. Свінцов О.М., Башнянин Г.І., Панчишин Т.В. Знання як вагомий економічний ресурс постіндустріального суспільства та чинник посилення економічної безпеки держави. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна. 2012. Вип. 2. С. 149-158.
4. Чухно А.А. Економічна теорія: [у 2-х т.]. К.: ДНУ АФУ, 2010. Т. 2. 628 с.